

משנה כתובות א ח-ט

ראוה מדברת עם אחד [יש גורסים - ואמרו לה] מה טיבו שלזה [יש גורסים - של איש זה]
איש פלוני וכהן הוא
רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת
ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה.
היתה מעוברת [יש גורסים - ואמרו לה] מה טיבו של עובר זה
מאיש פלוני וכהן הוא
רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת
ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן אלא הרי זו בחזקת מעוברת לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה.

תוספתא כתובות א'

(ו) היתה מעוברת, אמרו לה מה טיבו של עובר זה,
מאיש פל' וכהן הוא,
רבן גמליאל ור' ליעזר או' נאמנת, שהיא עדות שהאשה כשירה לה,
ר' יהושע או' אינה נאמנת.
אמ' להן ר' יהושע אי אתם מודים בשבועה שנשבעת [וינה - לבין הגוים] שיש לה עדים שנשבעת, והיא אומר'
טהורה אני שאין נאמנת.
אמרו לו לא אם אמרתם בשבועה שיש לה עדים, תאמר בזו שאין לה עדים.
אמ' להם וכי מה עדות גדולה מזו, שהרי כריסה בין שיניה.
אמרו לו מפני שגוים חשודין על עריות.
אמ' להן אין אפטרופוס לעריות.
במי דברים אמורים בעדות שבגופה, אבל בולד הכל מודים שהוא שתוקי.

גמרא כתובות י"ג.

גמ':
מאי מדברת
זעירי אמר נסתרה
רב אסי אמר נבעלה
בשלמא לזעירי היינו דקתני מדברת אלא לרב אסי מאי מדברת
לישנא מעליא כדכתיב {משלי ל"כ} אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און.
בשלמא לזעירי היינו דקתני תרתי מדברת ומעוברת אלא לרב אסי תרתי למה לי.
חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה.
הניחא למאן דאמר לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה אלא למ"ד לדברי המכשיר בה פוסל בבתה מאי איכא
למימר
רב אסי סבר כמ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה.

א"ל רב פפא לאביי לזעירי דאמר מאי מדברת נסתרה וא"ר יהושע לא מהימנא האמר רב מלקין על היחוד ואין
אוסרין על היחוד.
לימא דלא כר"י
אפי' תימא ר' יהושע מעלה עשו ביוחסין.

מיתיבי

ראוה שנכנסה עם אחד לסתר (יג:) או לחורבה ואמרו לה מה טיבו של איש זה
כהן הוא ובן אחי אבא הוא
רבן גמליאל ור"א אומרים נאמנת

רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה.
בשלמא לזעירי היינו דקתני תרתי לסתר או לחורבה אלא לרב אסי דאמר נבעלה תרתי למה לי
חדא קתני לסתר דחורבה.
והא לסתר או לחורבה קתני
חדא לחורבה דמתא וחדא לחורבה דדברא
וצריכי דאי אשמעינן חורבה דמתא בהא קמכשר רבן גמליאל משום דרוב כשרים אצלה אבל לחורבה דדברא
דרוב פסולין אצלה אימא מודה ליה לרבי יהושע.
ואי אשמעינן בההיא בההיא קאמר רבי יהושע אבל בהא אימא מודה לר"ג צריכא.

מיתיבי

זו עדות שהאשה כשרה לה ורבי יהושע אומר אינה נאמנת
אמר להם ר"י אי אתם מודים בשבויה שנשבית ויש לה עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני שאינה נאמנת.
אמרו לו אבל
ומה הפרש יש בין זו לזו
לזו יש עדים ולזו אין לה עדים.
אמר להם אף לזו יש עדים שהרי כריסה בין שיניה
אמרו לו רוב גוים פרוצים בעריות הם
אמר להן אין אפוטרופוס לעריות.
בד"א בעדות אשה בגופה אבל עדות אשה בבתה דברי הכל הולד שתוקי.
מאי קאמר להו ומאי קמהדרי ליה
הכי קאמרי ליה השבתנו על המעוברת מה תשיבנו על המדברת
אמר להם מדברת היינו שבויה
אמרו לו שאני שבויה דרוב גוים פרוצים בעריות הם
אמר להם הא נמי כיון דאיסתתר אין אפוטרופוס לעריות.
קתני מיהת תרתי מדברת ומעוברת
תיובתא דרב אסי תיובתא.

ותיפוק ליה דהתם רוב פסולין אצלה והכא רוב כשרין אצלה
מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי לדברי המכשיר מכשיר אפילו ברוב פסולין לדברי הפוסל
פוסל אפילו ברוב כשרים.

א"ר יוחנן לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה לדברי הפוסל בה פוסל בבתה
ורבי אלעזר אומר לדברי המכשיר בה פוסל בבתה.
אמר רבה מ"ט דר"א בשלמא איהי אית לה חזקה דכשרות בתה לית לה חזקה דכשרות.
איתיביה ר"א לרבי יוחנן
בד"א בעדות אשה בגופה אבל עדות אשה בבתה דברי הכל הולד שתוקי
מאי לאו שתוקי ופסול
לא שתוקי וכשר.
ומי איכא שתוקי כשר
אין כדשמואל דאמר שמואל עשרה כהנים עומדים ופירש אחד מהם ובעל הולד שתוקי.
מאי שתוקי
אילימא שמשתיקין אותו מנכסי אביו פשיטא ומי ידעין אבוא מנו
אלא שמשתיקין אותו מדין כהונה דכתיב {במדבר כ"ה:י"ג} והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם מי שזרעו
מיוחס אחריו יצא זה שאין זרעו מיוחס אחריו.

ההוא ארוס וארוסתו דאתו לקמיה דרב יוסף
היא אמרה מיניה והוא אמר (יד.) אין מינאי
אמר רב יוסף למאי ניחוש לה חדא דהא קא מודה ועוד הא אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל.

אמר ליה אביי ובהא כי לא מודה מכשר רבן גמליאל והאמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא הלכה כר"ג ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אצלה והכא רוב פסולין אצלה. וליטעמיך תקשי לך היא גופא הלכה ואת לא תעביד עובדא אלא מאי אית לך למימר הא לכתחלה הא דייעבד והא נמי כדיעבד דמי.

רמי ליה אביי לרבא ומי אמר רבי יהושע אינה נאמנת ורמינהו העיד ר' יהושע ורבי יהודה בן בתירא על אלמנת עיסה שהיא כשרה לכהונה. א"ל הכי השתא התם אשה נישאת בודקת ונישאת הכא אשה מזנה בודקת ומזנה. אמר רבא דרבי יהושע אדרבי יהושע קשיא דרבן גמליאל אדרבן גמליאל לא קשיא והא קתני סיפא אמר להן רבן גמליאל קבלנו עדותכם אבל מה נעשה שהרי גזר רבן יוחנן בן זכאי שלא להושיב בית דין על כך שהכהנים שומעין לכם לרחק אבל לא לקרב. אלא אמר רבא דרבן גמליאל אדרבן גמליאל לא קשיא התם ברי הכא שמא. דר' יהושע אדר' יהושע נמי לא קשיא התם חד ספיקא הכא תרי ספיקי. הלכך לרבן גמליאל אלים ליה ברי דאפילו בחד ספיקא נמי מכשיר וקיל ליה שמא דאפילו בספק ספיקא נמי פסיל לרבי יהושע אלים ליה חד ספיקא דאפילו בברי נמי פסיל וקיל ליה ספק ספיקא דאפילו בשמא נמי מכשיר.

גמרא כתובות ט"ז.

אהייא אילימא אהא היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חייין התם מאי מגו איכא הרי כריסה בין שיניה. אלא אהא ראוה מדברת עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה איש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חייין התם מאי מגו איכא הניחא לזעירי דאמר מאי מדברת נסתרה מגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי וקאמרה נבעלתי מהימנא אלא לרב אסי דאמר מאי מדברת נבעלת מאי מגו איכא.

קידושין פ, א

... דתנן: תינוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו - ר"מ מטהר, וחכמים מטמאין, מפני שדרכו של תינוק לטפח; והוינן בה, מאי טעמיה דר"מ? קסבר: רוב תינוקות מטפחין ומיעוט אין מטפחין, ועיסה בחזקת טהרה עומדת, וסמוך מיעוטא לחזקה איתרע ליה רובא; ורבנן? מיעוטא כמאן דליתא דמי, רובא וחזקה רובא עדיף;

א, ה' ה' ח'. "ראוה מדברת עם אחד" כול'. מהו מדברת. נבעלת. ולמה תנינן מדברת. לשון (ג) [ב] קי. ר' או' נקי. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יאשיה. ה' כרבן גמליאל וכו' אליעזר משום שנים שרבו על אחד. | ר' יוסי בעי. אם ה' למה שנים. ואם שנים למה ה'. מעתה אין יסבור ר' יוחנן כר' יהושע אין ה' כרבן גמליאל 5 וכו' אליעזר אלא כר' יהושע. מאי כדון. משום עדות שהאשה כשירה לה. הוון בעיי מימר. מה פליגינן ר' יהושע ואילין רבנין. במקום שרוב פסולין. אבל במקום שרוב כשירין אף ר' יהושע מודי. אתא ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן ור' אילא בשם ר' לעזר. 10 אפי' במקום שרוב כשירין היא המחלוקת. סבר ר' יהושע. הזנות רצה אחר הפסולים. אמ' ר' זעירא. מתנית' אמרה. אפי' כשירין מזנין. דתני. אפי' חסיד שבחסידים אין ממנין אותו אפיטרופוס על עריות.

בבלי כתובות יג: - עם הוספות בבלי ורש"י	תוספתא כתובות א:ו - עם הסבר תוספתא כפשוטה
<p>זו עדות שהאשה כשרה לה</p> <p>ורבי יהושע אומר אינה נאמנת אמר להם ר"י אי אתם מודים בשבועיה שנשבת ויש לה עדים שנשבת והיא אומרת טהורה אני שאינה נאמנת.</p> <p>אמרו לו אבל ומה הפרש יש בין זו לזו לזו יש עדים ולזו אין לה עדים. [רש"י - שנבעלה שלא ראוה אלא מדברת ומיגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי כי אמרה נמי לכשר נבעלתי מהימנא].</p> <p>אמר להם אף לזו יש עדים שהרי כריסה בין שיניה</p> <p>הכי קאמרי ליה השבתנו על המעוברת [רש"י - תשובה גמורה ונצחת] מה תשיבנו על המדברת אמר להם מדברת היינו שבויה אמרו לו שאני שבויה דרוב גוים פרוצים בעריות הם [רש"י - והא ודאי נבעלה]</p> <p>אמר להם הא נמי כיון דאיסתתר אין אפטרופוס לעריות [רש"י - אין אתם יכולים להיות לה אפטרופוס לומר לא נבעלה]</p>	<p>היתה מעוברת, אמרו לה מה טיבו של עובר זה, מאיש פל' וכהן הוא, רבן גמליאל ור' ליעזר או' נאמנת, שהיא עדות שהאשה כשירה לה, ר' יהושע או' אינה נאמנת.</p> <p>אמ' להן ר' יהושע אי אתם מודים בשבועיה שנשבת [וינה - לבין הגוים] שיש לה עדים שנשבת, והיא אומר' טהורה אני שאין נאמנת. אמרו לו</p> <p>לא אם אמרתם בשבועיה שיש לה עדים, [תוכ"פ - יש עדים שהיא היתה בין הגוים, והגוים פרוצים הם, ובוודאי באו עליה ופסלוה] תאמר בזו שאין לה עדים [תוכ"פ - שזנתה עם פרוצים].</p> <p>אמ' להם וכי מה עדות גדולה מזו, שהרי כריסה בין שיניה. [תוכ"פ - הרי בשבועיה עדיין אין עדים שנבעלה, וכאן הרי כריסה בין שיניה, ובוודאי נבעלה, ואין אשה בודקת ומזנה, וזנות רצה אחר הפסולים]</p> <p>אמרו לו מפני שגוים חשודין על עריות [תוכ"פ - רש"י - והא ודאי נבעלה]</p> <p>אמ' להן אין אפטרופוס לעריות. [תוכ"פ - אין אשה בודקת ומזנה, ואם כבר זנתה יש לתלות שזנתה עם פסול]</p>
<p>ירושלמי כתובות א, ח</p> <p>סבר רבי יהושע הזנות רצה אחר הפסולים אמר רבי זעירא מתניתא אמרה אפילו כשירין מזנין דתני אפילו חסיד שבחסידיים אין ממנין אותו אפטרופוס על עריות:</p>	
<p>ר' חננאל כתובות י"ג:</p> <p>ומותבין הא דתניא בתוספתא בהא עינינא: זו עדות שהאשה כשרה לה ור' יהושע אמר אינה נאמנת כול'. הישבתני על המעוברת – דקאמר לה אף לזו יש לה עדים שהרי כר'יסה ב[ין שיניה, שכיון שהיא מעוברת עוברת מעיד עליה שנבעלה ובאילו יש [ל]ה עדים. מה תשיבו על המדברת? – פיר' מכלל דמדברת לא נבעלה. ואמ' [ל]הן מדברת הינו שבויה – גם השבויה אין בה עדים שנבעלה אלא שנשבת בידיהם, כמו שיש עדים שראו זו מדברת עם זה. ואמרו גבי שבויה רוב גוים פרוצים בעריות הם. ואמ' להן הוא אין אפטרופוס בעריות – פיר' אפילו חסיד שבחסידיים אין ממנין אותו אפטרופוס על [ה]עריות.</p>	

ריטב"א כתובות י"ג:

השבתנו על המעוברת מה תשיבנו
פירש רש"י ז"ל תשובה מקובלת ונוצחת אתה תשיבנו על המעוברת
ול"ג דא"כ כבר חזר בו ר"ג והא חזינא אמוראי דפסקי כר"ג ועבדי כוותיה
לכך יש לפרש

השבתנו על המעובר' תשובה מוספקת **לפי שיטתך דס"ל האשה דמזנה אינה בודקת ומזנה ויש לך להדמות לשבוי' כיון שכן הורעה חזקה מבנות ישראל שנבעלה מה תשיבנו על המדברת שאין בה אלא סתירה בלבד לפי שעה אבל לדין אפילו מעוברת לא דמי לשבוייה דאשה מינה בודקת ומזנה משא"כ בשבוייה שאין בידה דאנוס היא**

אמר להם **מדברת היינו שבוייה כלומר שאף זו הורעת כחה לחזקת' דסתירה ריעותא הוא ופתח לזנות.**
א"ל שאני נכרים פרוצים בעריות הן
ומסתברא דלא מחסורי מתני' אלא דתנא תני עיקר תשובותיהם
כי הוא אמר להם מתחלה מעוברת לד"ה לשבוי' דמי והם השיבו לו אדרבא אף מעוברת לא דמי וכ"ש מדברת דשאני שבוי' דרוב כותים פרוצים בעריות וע"כ נבעלת שם **ודוקא משום דאיכא תרתי לריעותא שהיא שבוי' ושהיא בין הכותים הפריצים** אבל שבוי' בין פסולי ישראל או נשבית בין הנכרים שאין ידם תקפו עלי' אינה נפסלת וכדבעינן למימר לקמן במכילתן גבי האשה שנתבשה בין הכותים בס"ד **והיינו דנקט להם לתרווייהו:**

תוספתא כפשוטה כתובות א'ו:

45-46. אמרו לו לא אם אמרתם בשבוייה שיש לה עדים, תאמר בזו שאין לה עדים וכו'. בבבלי י"ג ב' הנ"ל הסיקו מלשון זו שהכוונה כאן לא למשנתנו הנ"ל, אלא למ"ח "ראוה מדברת עם אחד" וכו' (וכפירוש זעירי שם י"ג א') ואין לה עדים כלל שנבעלה. ועל זה ענה להם ר' יהושע: אף לזו יש עדים, שהרי כריסה בין שיניה, כלומר, אף במחלוקת שלנו יש אחת שיש לה עדים (והיינו מעוברת), ואתם חולקים עלי, עיי"ש.
ברם לפי לשון התוספתא להלן: אמ' להם וכי מה עדות גדולה מזו וכו', ברור שזו היא תשובה ל"זו", למה שאמרו החכמים לעיל, לטענת המעוברת. ולא עוד אלא שבירושלמי לא נזכרה כלל השיטה ש"מדברת" שבמ"ח היא נסתרה, אלא שלכולי עלמא שם "מהו מדברת נבעלת", וממילא גם במ"ח יש כאן עדים, ואין להסב עליה את תשובת ר' יהושע. ובעל כרחנו אנו מפרשים שהכוונה היא שבשבוייה יש עדים שהיא היתה בין הגויים, והגויים פרוצים הם, ובוודאי באו עליה ופסולה, אבל במעוברת אין עדים שזנתה עם פרוצים.
46. וכי מה עדות גדולה מזו, שהרי כריסה בין שיניה. כלומר, הרי בשבוייה עדיין אין עדים שנבעלה, וכאן הרי כריסה בין שיניה, ובוודאי נבעלה, ואין אשה בודקת ומזנה, וזנות רצה אחר הפסולים.
47. מפני שגויים חשודין על עריות. ופירש"י: והא ודאי נבעלה.
אמ' להן אין אפטרופוס לעריות. ופירש"י: אין אתם יכולים להיות לה אפטרופוס לומר לא נבעלה. ופירוש זה יתכן רק לפי שיטת הבבלי שהיכוח בענין נסתרה. אבל לפי הירושלמי והתוספתא היכוח הוא בענין מעוברת שבוודאי נבעלה (והוא הדין במ"ח שראוה מדברת, כלומר שנבעלה), וכל השאלה היא אם לכשר נבעלה, או לפסול. וכוונת ר' יהושע, איפוא, שאין אפטרופוס לעריות, ואין אשה בודקת ומזנה, ואם כבר זנתה יש לתלות שזנתה עם פסול.
ובר"ח (אוה"ג, עמ' 11): ואמר להם הוא אין אפטרופוס על העריות. פי' אפי' חסיד שבחסידיים אין ממנין אותו אפטרופוס על העריות. ואפשר שצ"ל שם: ביר' (כלומר, בירושלמי, והוא בפ"א, סה"ח, כ"ה ע"ד) אפי' חסיד וכו'. ברם בירושלמי הכוונה לסייע לדברי רבן גמליאל ור' אליעזר, שאפילו כשרים מזנין (כפירוש בעל פ"מ. ופירוש בעל ק"ע דחוק), ובבבלי מבאר הר"ח בזה את דברי ר' יהושע, והבבלי הרי מפרש שהיכוח כאן הוא בנסתרה גרידא, ועל זה אומר ר' יהושע שאין אפטרופוס לעריות, ובוודאי נבעלה, ומה שייך כאן חסיד שבחסידיים. ונראה שהר"ח מפרש שכוונת ר' יהושע לומר, שנבעלה, ושנבעלה לפסול, ואין להניח שאשה בודקת ומזנה, שהרי חסיד שבחסידיים בוודאי אינו חשוד על העריות, מ"מ כשהוא אפטרופוס עליהן יש לחשוש שמא יתקפנו יצרו ויכשל בהן, קל וחומר לאשה שכבר נסתרה שלא תבדוק בזנותה. ובירושלמי השתמשו בסברא זו להפך שאין להניח שהזנות רצה אחר הפסולים דווקא, מפני שכשרים לא יתפתו לה, אלא אומרים שגם כשרים מזנים, ואין כאן חזקה שנבעלה לפסול.

רקע - איסור זונה לכהן

רמב"ם איסורי ביאה י"ח

- (א) מפי השמועה למדנו שהזונה האמורה בתורה היא כל שאינה בת ישראל, או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להינשא לו איסור השוה בכל, או שנבעלה לחלל אף על פי שהיא מותרת להינשא לו: לפיכך הנרבעת לבהמה, אף על פי שהיא בסקילה לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה, שהרי לא נבעלה לאדם, והבא על הנידה, אף על פי שהיא בכרת, לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה, שהרי אינה אסורה להינשא לו.
- (ב) וכן, הבא על הפנויה, אפילו היתה קדשה שהפקירה עצמה לכל, אף על פי שהיא במלקות, לא נעשית זונה, שהרי אינה אסורה להינשא לו:
- אבל הנבעלת לאחד מאיסורי לאוין השוין בכל ואינן מיוחדין בכהנים, או מאיסורי עשה, ואין צריך לומר למי שהיא אסורה לו משום ערוה, או לגוי ועבד, הואיל והיא אסורה להינשא לו הרי זו זונה.
- (ג) וכן, הגיורת והמשוחררת, אפילו נתגיירה ונשתחררה פחותה מבת שלש שנים, הואיל ואינה בת ישראל, הרי זו זונה ואסורה לכהן:
- מכאן אמרו, גוי, או עבד, או נתין, או ממזר, או גר עמוני ומואבי, או מצרי ואדומי ראשון ושני, או פצוע דכא וכרות שפכה, או חלל, שבאו על היהודית, עשו אותה זונה ונפסלה לכהונה, ואם היתה כהנת, נפסלה מן התרומה. וכן יבמה שבא עליה זר, עשאה זונה. והאילונית מותרת לכהן ואינה זונה:
- (ד) הבא על אחת מן השניות וכיוצא בהן, כגון הבא על קרובת חלוצתו או על חלוצתו, לא עשה אותה זונה, שהרי אינה אסורה להינשא לו מן התורה, כמו שביארנו בהלכות ייבום:
- (ה) הא למדת שאין היותה זונה תלוי בבעילה של איסור, שהרי הבא על הנידה ועל הקדשה, והנרבעת לבהמה, נבעלה בבעילה של איסור ולא נעשית זונה, ומי שנישאת לחלל נבעלה בעילה של התר, כמו שיתבאר, ונעשית זונה. ואין הדבר תלוי אלא בפגימה, ומפי השמועה למדו שאינה פגומה אלא מאדם האסור לה או מחלל, כמו שביארנו:

רמב"ם איסורי ביאה י"ח

- (יג) פנויה שראוה נבעלה לאחר והלך לו, ואמרו לה, מי הוא זה שבא עליך, ואמרה, **אדם כשר**, הרי זו נאמנת. ולא עוד, אלא אפילו ראוה מעוברת ואמרו לה, ממי נתעברת, ואמרה, **מאדם כשר**, הרי זו נאמנת, ותהיה מותרת לכהן:

הסבר שיטת רבן גמליאל ור' אליעזר

רש"י כתובות י"ג.

אלא לרבי יוחנן - ... פלוגתא דרבן גמליאל ור' יהושע בברי ושמא ואוקי ממונא בחזקת מריה

רש"י כתובות י"ד.

הכא – גבי אלמנת עיסה כי היכי דלדידן מספקא לן לדידה נמי מספקא לה וליכא למימר בה **ברי ושמא ברי עדיף**.

שב שמעתתא שמעתתא ב פרק יז

ולכן נראה לענ"ד ודאי טעמא דר"ג אמרו בש"ס משום דאליה ליה ברי וסבירא ליה לר"ג ברי ושמא ברי עדיף, והיינו כיון דאנן לא ידעינן ואיהי אמרה ברי הוי ליה ברי ושמא...

ר"י מלוניל כתובות י"ג.

איש פלוני וכהן הוא. כלו', כשר הוא, ולא נבעלתי לפסול, אלא לכשר. נאמנת. היא להנשא לכהן, **משום דמוקמי לה אחזקתה, ובחזקת כשרות עומדות, ומספק אתה בא לאוסרה.** ור' יהושע אומר אינה נאמנת. ואסורה לכהן, **דכיון שהפקירה עצמה, אין דרך אשה מזנה שתבדוק מי שהוא מוסרת עצמה אליו, הילכ' אתרע חזקתה,** והרי היא בחזקת בעולה לנתין וממזר שפוסלין אשה לכהונה ולתרומת בית אביה בביאתן...

רשב"א כתובות ט'.

... ולא גרע פתח פתוח ממי שראינוה שנבעלה וצוחה ואמרה אנוסה אני דנאמנת, והרי היא כחתיכה ספק חלב ספק שומן **דעד אחד נאמן עליה.** ואעפ"י שזו עדות אשה בגופה, הא אמרינן דנאמנת, כדאיתא בברייתא לקמן (כתובות יג, ב), זו היא עדות שהאשה כשירה לה, כלומר, לעצמה. וסוטה שנסתרה, היינו טעמא, משום דרגלים לדבר, שהרי קנא לה ונסתרה. ותדע לך, דהא נסתרה בלא קינוי אינה אסורה לבעלה ואפילו לר' יהושע, דעד כאן לא קאמר ר' יהושע אלא לכהונה משום מעלת יוחסין

הסבר שיטת ר'יהושע

רש"י כתובות י"ג.

נסתרה – ואע"פ שלא ראוה שנבעלה נפסלה לכהונה לרבי יהושע כדלקמן דמעלה עשו ביוחסין.

תוספות כתובות ע"ה:

והא דלא אזיל רבי יהושע בתר חזקה דגופא בראוה מדברת ומעוברת בפרק קמא (לעיל יג.) משום דמעלה עשו ביוחסין.

מה היקף הנאמנות לשיטת ר"ג ור"א?

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת כתובות פרק א משנה ה

[ה] מה שאמר רבן גמליאל נאמנת, **אין כונתו שהיא נאמנת שעובר זה בן פלוני וייתחס אליו, אלא כונתו שהיא נאמנת שנבעלה לכשר ותהיה היא כשרה לכהונה.** וכן העובר אם היתה בת הרי גם היא כשרה לכהונה. והלכה כרבן גמליאל. אלא שאין מתירין לכתחלה לזו המעוברת או למי שנבעלה לשאינו ידוע שתנשא לכהן שאנו חוששין. שמא נבעלה לפסול, אלא אם כן היו רוב כשרים מצויין אצלה, והוא שיהא רוב העיר ישראל כשרים ויפורש אחד מן העיר ויבעול זו חוץ לעיר ואז תנשא לכתחלה לכהן היא ובתה.

שיטה מקובצת כתובות י"ג.

מתניתין ר"ג ור"א אומרים נאמנת.

לכאורה משמע מדקתני נאמנת ולא קתני כשרה לכהונה דנאמנת היא בכל מאי דקאמרה שהיה אותו פלוני וליתא דאמאי נהימנה לדידה דהא טעמא דר"ג משום חזקה דגופא ולגבי האי מילתא מאי חזקה איכא

ועוד מאי בעי תלמודא תרתי למה לי והא טובא איצטריכי לאשמועינן דאע"ג דלא ראינו הבועל כלל כגון היתה מעוברת דסיפא אפילו הכי לר"ג נאמנת לומר העובר זה מאיש פלוני וכהן ועובר זה יורשו ואוכל בתרומה וחדא להודיעך כחו דר"ג וחדא להודיעך כחו דרבי יהושע

אלא הנכון כמו שפרש"י ז"ל וז"ל נאמנת. וכשרה לכהונה ולא מספקין לה בנבעלה לפסול לה. היתה מעוברת כו'. בגמ' מפרש תרתי למה לי, ע"כ. וכן כתב הריטב"א ז"ל וז"ל הא דאמר ר"ג נאמנת היינו שנאמנת שנבעלה

לכשר להכשיר גופה ולהכשיר עוברה אבל אינה נאמנת שהוא אותו פלוני לא לכהונה אפילו לתרומה ולא לירושה דהא לית לה שום חזקה להאמינה וכל הימנותא דידה לר"ג משום חזקה דגופה היא ע"כ. וכן כתב הרא"ש וכדבעינן למכתב קמן גבי פלוגתא דרבי יוחנן ורבי אלעזר בהכשר בתה בס"ד.

והא דנקט מתני' מאיש פלוני וכהן תירץ הריב"ש בתשובותיו סימן רל"א דאורחא דמילתא נקט שדרך האשה לידע למי נבעלה וכשבאה להכשיר עצמה אומרת לפלוני וכו' ועוד דאשמועינן לרבנותא דאפילו אומרת איש פלוני אינה נאמנת לר' יהושע ועוד אפשר דלר"ג אינה נאמנת אם לא באומרת איש פלוני ואף על פי שאומרת לכשר נבעלתי דאפשר שהיא סבורה שהוא כשר ואינו דמאין היא יודעת בכשרות האנשים ונשי לאו דיני גמירי אבל במייחדת לאיש פלוני ואנחנו ידענו בכשרות האיש ההוא אז נאמנת להחזיקו בכשרות כו' עיין בתשובותיו ודע שהגאונים כתבו שכשאמרה מאיש פלוני וכהן הולד אסור בקרובי אותו איש פלוני וכדבעינן למכתב קמן בס"ד גבי פלוגתא דמכשיר בה ובבתה ובזה ניחא דנקט גבי מעוברת מאיש פלוני ואידי דנקט הכין גבי מעוברת נקט נמי גבי מדברת. וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפרק ט"ו מהלכות איסורי ביאה ועיין ריב"ש סימן מ"א: